

Alte Drucke

**F. IOAN. DVNS || SCOTI, || DOCTORIS SVBTILIS, || ORDINIS
MINORVM, || Theologorum omnium || PRINCIPIS, ||
Disputationes Collationales. || Nuperrime à ...**

Duns Scotus, Johannes

Venetiis, 1580

DISPVATIO. V.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150343

Ratio precedat naturaliter actum, in voluntate, dicitur quod non statim malitiam in voluntate sequitur error in ratione, sed quando est malitia radicata, illa enim excipit intellectum, & errat circa principia practica, ut dicitur. 6. ethic. & ideo in primo instanti in quo est malitia in voluntate, est dictamen rectum in ratione, sed postquam est firmata, tunc corrumpit dictamen rectum, & cum errore in intellectu.

CONTRA pro illo instanti pro quo voluntas corrumpit dictamen rectum, & causat dictamen obliquum in ratione, aut est illud dictamen rectum in intellectu, aut dictamen erroneum, si dictamen rectum, tunc sequitur propositum, quod malitia radicata sit cum vero dictamine rationis, & similiter si tunc est dictamen rectum in intellectu, tunc non corrumpitur illud dictamen rectum, non potest dici, quod pro illo instanti pro quo malitia est radicata in voluntate, quod sit dictamen erroneum in ratione, quia cum datur per dictamen lex malitia in voluntate naturaliter sequitur malitia in voluntate, & defectus intellectus naturalis precedit. Preterea, illud quod habet eam naturalem sufficientem producentem ipsum, aliam, a voluntate, non datur a voluntate, tunc enim idem bis daretur, sed dictamen erroneum in intellectu habet eam naturalem, & sufficientem aliam a voluntate, ut patet quod dictamen erroneum datur in intellectu per peralogismum, nam per peralogismum sufficienter & necessario per modum nature datur error in ratione, ergo nullus error datur in intellectu a voluntate mala, & hec ratio perfecta est in collatione immediate precedente.

DISPUTATIO. V.

Verum voluntas creata possit

autem peccare.

TRUM voluntas creata possit peccare. quod non, quia peccatum non est de se necessarium esse, nec habet aliquam causam efficientem sui, igitur non potest esse, antecedens patet quod ad primum, quod ad secundum probatur per Augustinum de ciuitate. 12. c. 8. vel 7. peccatum non habet eam effectiuam. Item peccatum est actus voluntarius contingens effectus, non necessarius. Tunc sic, vel voluntas non potest non peccare quia peccat, vel potest non peccare quia peccat. Si primum tunc esset effectus necessarius non contingens, & ita non peccatum similiter quia peccat non potest non peccare. Ergo. Dico, quod sic ad primum peccatum habet causam, non per se efficientem, sed deficientem, & quodammodo per accidens. Ad secundum, quia peccat potest peccare, & similiter quia non peccat in sensu diuisionis, quando peccat nec peccat necessario simpliciter, sed secundum quid & conditionaliter tantum.

CONTRA hoc quod dicitur, quod peccatum habet eam defectiuam, aut igitur defectiuam defectum necessarium, aut defectiuam causa contingenti. Si sit aliqua causa peccati necessaria, tunc non erit peccatum, quia erit necessarius defectus. Si sit defectus voluntarius, erit peccatum, & peccatum illius erit alia causa defectina, & sic peccatum erit ante peccatum.

CONTRA aliud quod dicitur, quod aliquid repugnat alicui entitati

possi-

B 4 possi-

An. de ci.
lib. 12. c. 8.
& 7.

positiue, illud non potest poni illo positiuo manente, sed voluntati vt peccans est incompossibilis ista entitas, quæ est non peccare, ergo voluntate peccante impossibile est nõ peccare inesse voluntati. Si de ratione voluntatis vt voluntas est, est quod possit non peccare, ergo nunquam ponitur peccare in ipsa. ¶ Ad primum non est dare primum sine secundo in eodem ordine, & dico q̄ æque primo voluntas est totius actus defectibilis, ergo conceditur maior. Ad aliud defectibilitas necessario sequitur voluntatem creatam, & illa defectibilitas est in libero arbitrio, sicut cā quare potest peccare, non autem defectibilitas est tota cā, ergo peccatum non est necessarium. Ad aliud hoc posito non potest oppositum poni simul in sensu compositionis.

CONTRA ista quod peccati non sit aliqua cā probatio, quia si sic, voluntas prima posset aliquid contingenter cāre inde, & peccaret: sed prima voluntas non vult aliquid contingenter, quia illa contingenter non potest velle aliquid libere nec intrinsece, nec in obiecto voluto siue in extrinseco, quia illud obiectum extrinsecum ponitur volitū, nec sub velle, cum voluntas necessaria poneret illud in esse. Item cui entitati vel non entitati de ratione sui vt ponendæ inesse reputat hñre aliam cālitatem a se, Si non est a se, impossibile est ipsum esse. Sed secundum anselmum de casu diaboli, cām quare Angelus voluit appetere similitudinem Dei, non est dare, nisi quia peccare voluit: nec est causa quare, voluit, nisi quia voluit.

Ad primum vult contingenter multa, & hæc contingentia non est in actu suo absoluto sed in connotato.

CONTRA connotatum est obiectum, ergo obiectū est illud in quo est contingentia, scilicet a. vt terminans actum siue æternum terminans, ergo in obiecto fuit contingentia ab æterno. Dico contingentia est in voluntate a voluntate diuina, & ipsum velle positum contingenter inesse voluntati.

CONTRA, voluntas necessario est sub velle, ergo necessario ponit volitū. Dico velle respectu extrinseci est contingens, vnde causa est necessaria in se, tamen non necessario causar, immo minus necessario se habet ad aliud a se quanto est magis necessaria in se. Ad aliud non fuit altera causa, vt actus secundus respectu velle mali, sed tantum actus primus, sicut ante illum non alius actus secundus mali: vnde quia voluit, id est voluit per velle, non quod aliud velle malum fuerit causa primi velle mali sicut aduersarij volunt.

DISPUTATIO. VI.

Utrum habitus perficiens aliquam potentiam sit principium actuum
Actus, ita quod per habitum tantum per principium elicitiuum, vel actuum, elicatur actus.

TRIVM habitus perficiens aliquam potentiam sit principium actuum
Actus, ita quod per habitum tantum per principium elicitiuum vel actiū elicatur actus.